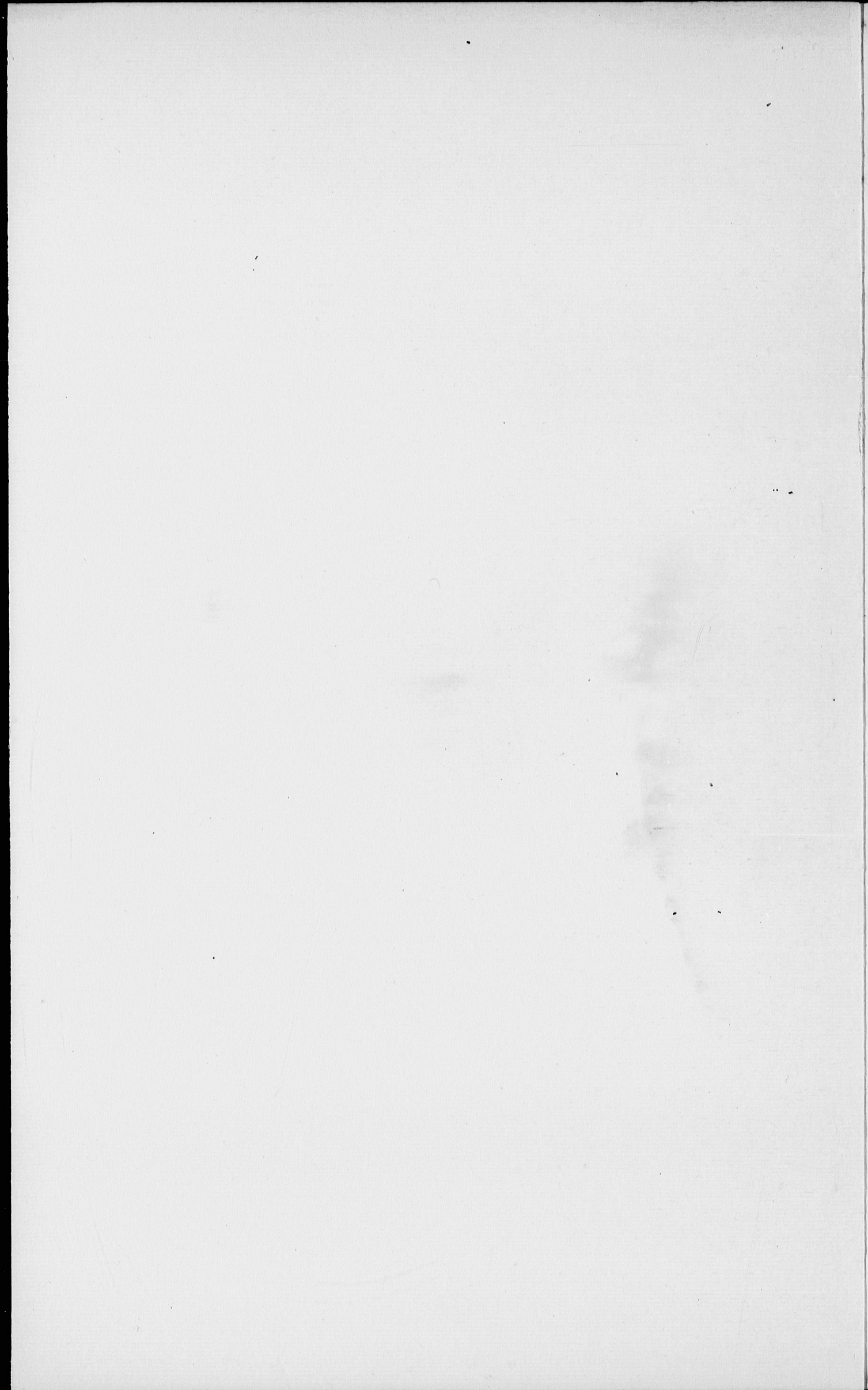

Br. a. f. 27
(536)

RAPPORT van de Commissie uit den Geneeskundigen Raad voor Gelderland en Utrecht, in de vergadering van 10 Juli 1888 benoemd om een ontwerp van wet samen te stellen tot beteugeling der syphilis.

De Commissie 10 Juli 1888 benoemd om een ontwerp van wet samen te stellen tot beteugeling der syphilis, heeft de eer aan de Vergadering het resultaat harer beraadslagingen mede te deelen.

Aan de Commissie was opgedragen:

- 1°. om zich te richten tot de geneeskundigen in Gelderland en Utrecht met de vraag, of de syphilis in hunne praktijk is toegenomen;
- 2°. om zich te wenden tot de geneeskundige Raden met verzoek om in hunnen kring hetzelfde te doen;
- 3°. om gronddenkenbeelden voor eene wet tot beteugeling der syphilis aan de Vergadering voor te stellen.

De Commissie acht eenparig de syphilis eene zoo ernstige, voor de volksgezondheid hoogst gevaarlijke en zoo algemeen verbreide ziekte, dat men het nemen van maatregelen ter beteugeling niet mag laten afhangen van het antwoord op de vraag, of de verspreiding in den laatsten tijd is toegenomen; ook dan, wanneer de toeneming niet mocht kunnen worden aangetoond, zou het dringend noodig zijn eene wet ten opzichte der genoemde ziekte in het leven te roepen. Het zou dus een nutteloos en zelfs schadelijk tijdverlies zijn, zich te wenden tot de geneeskundigen volgens punt 1 van het mandaat. Daarenboven was men van oordeel, dat men langs dien weg toch niet tot juiste resultaten kon komen. De Commissie besluit derhalve zich niet te wenden tot de geneeskundigen.

De Commissie meent, dat zij zich niet woordelijk aan de opdracht behoeft te houden, omdat daarbij bepaald is, dat het richtsnoer der Commissie bovenal zal zijn om te trachten tot een practisch resultaat te komen.

Ten gevolge van dit besluit der Commissie vervalt het 2de gedeelte der opdracht, om zich te wenden tot de geneeskundige Raden met verzoek om in hunnen kring hetzelfde te doen. De Commissie meent zich eerst later tot de geneeskundige Raden te moeten wenden, wanneer hun de vrucht van haren arbeid kan worden medegedeeld.

Bij het 3de en voornaamste gedeelte der opdracht heeft de Commissie allereerst overwogen, of syphilis en de beide andere vormen der venerische ziekten bij elkander in ééne wet behooren te worden opgenomen.

Een geneeskundig lid der Commissie, Dr. HERMANIDES, betoogde, dat de syphilis een maatschappelijk kwaad is, zoodat hij daartegen eene wet van Rijkswege noodzakelijk acht, hetgeen van de beide andere vormen der venerische ziekten volgens hem niet zoo bepaald kan gezegd worden. De twijfelachtige gevallen, bijv. ulcera mixta, zou men, naar hij meent, tot syphilis moeten rekenen.

De drie andere geneeskundige leden der Commissie gaven dit volstrekt niet toe; ook

de venerische ziekten, die niet tot de syphilis gerekend worden, blijven niet tot de aangetaste personen bepaald en zijn wel degelijk een maatschappelijk kwaad. Men denke aan de menigvuldig voorkomende gevallen van chronische metritis bij gehuwde vrouwen, welke het gestel ondermijnen en aanleiding geven o. a. ook tot abortus en steriliteit; voorts aan de gevallen van ophthalmia blenn. neonatorum, aan de besmettelijkheid in de kinderziekenhuizen van vulvo-vaginitis aldaar ingevoerd door meisjes uit behoeftige gezinnen.

De drie laatstbedoelde geneeskundige leden der Commissie zwichten echter voor de redactie van het mandaat, dat, hoezeer het hun ook spijten moge, alléén spreekt van syphilis. Twee leden der Commissie, Mr. Baron VAN ITTERSUM en Dr. HERMANIDES zijn hieromtrent van oordeel, dat men niet te veel moet willen reglementeeren.

Een der geneeskundige leden van de commissie en wel Prof. VAN OVERBEEK DE MEIJER, noemt eene voorziening alleen tegen syphilis, niet tegen venerische ziekten in 't algemeen, een halven maatregel, eene concessie die men niet mag doen.

De Commissie bepaalt zich derhalve tot het vaststellen van grondslagen voor eene wet tot beteugeling der syphilis.

Het lid der Commissie Dr. HERMANIDES geeft in de eerste plaats zijne gronddenkbeelden aan voor eene wet tot bestrijding der syphilis.

ART. 1. Strafbaar stellen van het houden (de houders) van publieke huizen.

ART. 2. Strafbaar stellen van het houden van rendez-vous-huizen.

ART. 3. Strafbaar stellen van ieder, die daarin, zonder eerbare reden, zal zijn aangetroffen.

ART. 4. Strafbaar stellen van het zich in ontuchtige afzondering begeven in lokaliteiten aan het openbaar verkeer onttrokken, of buitenshuis.

ART. 5. Strafbaar stellen van het houden van verdachte danshuizen en cafés chantants.

ART. 6. Strenger de hand houden aan de wet, en haar verscherpen, die verbiedt het uitstellen en verkoopen van pornographische platen en prenten.

ART. 7. Er (in de ziekenhuizen) worde kosteloos gelegenheid gegeven tot verpleging of behandeling van syphilitische lijders.

ART. 8. Prostituees worden, ziek bevonden, door den geneesheer overreed tot geneeskundige behandeling in eene ziekeninrichting.

ART. 9. Besmetting met syphilitisch gif worde strafbaar gesteld, tenzij het slachtoffer er zich moedwillig aan blootgesteld hebbe.

ART. 10. Al wie jonge mannen, als onderhoorigen, onder zich heeft, is verplicht — minstens éénmaal 's jaars — dezen te wijzen op het individueel-, sociaal- en huiselijk gevaar, dat de bron der syphilis, de prostitutie, na zich slepen kan.

TOELICHTING.

Ad. 1. Feit is, dat er 2 groote bronnen bestaan van syphilis, n.l. 1° de publieke en 2° de clandestine prostitutie.

Primair ontspringt alle syphilis uit een dezer beiden. Waar geene prostitutie, daar geene syphilis. Prostitutie is of wordt syphilis.

Beide soorten hebben ieder hare eigenaardige verspreiding. Zijn er over 't algemeen 10 tot 20 maal meer clandestine prostituées dan publieke vrouwen — de prostitutie in de publieke huizen is veel meer geaccumuleerd, zoodat ééne publieke vrouw, door elkander genomen, mogelijk wel 10-maal meer mannen ontvangt dan ééne clandestine prostituée.

Het aantal coitus der clandestine prostitutie zal dus hoogstens 2 maal meer bedragen dan dat der publieke.

Om de syphilis te bestrijden dient dus de strijd te gaan tegen beide soorten van prostitutie.

1. De strijd tegen de openbare prostitutie geschiedt in de publieke huizen.

De methoden van bestrijding zijn: *a.* de publieke huizen opheffen en *b.* de visitatie der vrouwen.

a. Opheffen neemt alle besmettingsgevaar van den kant der publieke prostitutie in eens weg — de radicale methode. Wat kan daar tegen zijn?

Men beweert prostitutie is een noodzakelijk kwaad. Er moet daarom gelegenheid tot coitus worden gegeven.

Als men maar niet beweert, dat coitus noodig is om gezond te blijven. Men kan met en zonder coitus even gezond leven. Ja, veel coitus doet aan de gezondheid kwaad; volstreckte onthouding schaaft niets.

Het is met dat *z. g.* noodzakelijk kwaad als met alles, zooals men geleerd is, als men zich gewend heeft. De gelegenheid maakt den dief. Hoe grooter de verleiding, des te sterker de overtreding. Waar de prostitutie publiek is, leeren jongens, meisjes haar bestaan reeds kennen; zien er van, hooren er van, denken er aan. Zoo wordt het beginsel van het kwaad geboren en het kwaad noodzakelijk gemaakt. Hef de publieke huizen op en het tegenwoordig geslacht heeft minder gelegenheid, en het volgende minder behoefte. Het secundaire gevolg der opheffing van publieke huizen acht Dr. HERMANIDES van groote strekking, dan is de groote oorzaak van de noodzakelijkheid van het kwaad opgeheven. Indien er noodzakelijkheid bestaat, dan is zij gemaakt.

Dit treedt bijzonder in 't licht, als men toe is aan de vraag: waar de publieke huizen te plaatsen?

Niemand wil ze in zijne nabijheid hebben. Ergens moeten zij toch zijn! Uit het deftig gedeelte der stad verjaagt men ze. Mag men de armen er aan opofferen? In iedere gemeente-verordening vindt men een artikel, dat verbiedt, dat een mestvaalt of stinksloot zooveel meter van de woningen binnen de bebouwde kom der gemeente voorkome. Abattoirs richt men buiten de steden op; petroleum- en kruitmagazijnen plaatst men nog verder. Is dan de nabijheid van publieke huizen nog niet veel schadelijker?

De clandestine prostitutie zal toenemen, wordt beweerd, waar men de publieke opheft. Geen enkel geldend bewijs kan hiervoor worden bijgebracht.

In alle plaatsen, waar de publieke prostitutie bloeit, hetzij plaatsen met of zonder reglementeering, tiert ook de clandestine welig. De eene soort prostitutie voedt de andere.

En daar alle prostitutie tot syphilis leidt, mag er nimmer ééne door den Staat beschermd worden.

b. Visitatie der publieke vrouwen is de andere methode.

Een bezwaar hiertegen is, dat de vrijheid, die in het Burg. Wetboek (art. 2) aan ieder Nederlandsch burger, die zich op het grondgebied van den Staat bevindt, gewaarborgd is, voor de publieke vrouw niet bestaat. Zij staat buiten de wet, wijl zij door de overheid tot minder dan slavin wordt bestempeld, tot een willoos voorwerp, aan wie ieder man, die maar wil, zijn lusten kan stillen; wijl op haar, of zij wil of niet, de gedwongen visitatie moet worden toegepast, en ziek bevonden in een ziekenhuis moet vertoeven, zelfs tegen haren wil.

Een tweede bezwaar is, dat de overheid gelegenheid stelt voor publieke immoraliteit, d. i. voor besmetting met syphilitisch gif. De overheid lokt tot bordeelbezoek uit, wijl de bezoekers in de visitatie eenige garantie tegen de besmetting zien. Getuige het menigvuldig bezoek na eene visitatie.

Een derde bezwaar is, dat men door haar het gif niet uit de publieke huizen houdt.

a. Door de „mediate contagion”, eene wijze van besmetting niet te loochenen, door Ricord, Diday, Chanfleury bevestigd, door ieder, die zijn gezond verstand laat doorwerken, niet te ontkennen; en door den geaccumuleerden coitus in de publieke huizen van groote beteekenis.

b. Niet alle gevallen van syphilis worden bij de visitatie ontdekt.

a. Ieder geval van syphilis heeft een latent stadium, waarin toch de vrouw besmetten kan. (Chanfleury).

β. Aan de induratie van den harten sjanker gaat een begin-stadium vooraf, dat in eene allerminiemste ontvelling bestaat, die licht over 't hoofd wordt gezien, ja moeilijk te ontdekken is.

γ. De harde sjanker of zijn initium kan op eene plaats zitten, die niet door het speculum te bereiken is.

δ. Men hangt hier ook af van onoplettendheid en mindere ontwikkeling van den visiteerenden medicus.

Eer men dus de ziekte eener vrouw geconstateerd heeft, kan zij al heel wat mannen besmet hebben.

De statistiek van het Nederl. leger leert dan ook, dat de reglementeering de syphilis niet overwint. In gereglementeerde steden vindt men bij het leger nog altijd een venerisch cijfer van 10,7 %, tegenover dat in de niet gereglementeerde dat 9,78 % is, dus hier 1 % lager ten minste sedert de laatst opgemaakte vergelijkende statistiek over de jaren 1864—1881.

Maar hiertegen kan in 't midden gebracht worden, dat de visiteering veel vaker moet geschieden dan thans; bijv. alle dagen en door erkende syphilidologen. Het eerste mag wat helpen, maar waar de laatsten te vinden? Waar blijft de garantie, dat er nauwkeurig is onderzocht? terwijl bij het nauwkeurigst onderzoek door den besten onderzoeker nog altijd overblijven de besmettingskans van de zij der „mediate contagion” en der nog niet te diagnosticeeren gevallen.

Hoe conscientieus en streng wetenschappelijk men ook handelt, nimmer zal het gelukken de besmettingskans tot nul te reduceeren.

En dit doet men, door opheffing der publieke huizen!

Daarom beveel ik (Dr. HERMANIDES) dit middel aan de overweging der Vergadering aan. 't Is de logica der practijk! Uitroeien, wat uit te roeien is. Den put dempen is beter dan de krachtigste desinfectie.

Al het gevaar van den kant der publieke prostitutie kan opgeheven worden.

Ad. 2, 3 en 4. Dit, d. i. de algeheele amotie van het gevaar, kan helaas! niet getuigd worden van de clandestine prostitutie, die zich onder allerlei vormen voordoet.

Deze is niet geheel te onderdrukken, doch in onze Hollandsche steden, die niet de grootte van Londen of Parijs hebben, toch voor een goed deel.

Adres Colmar in den Elzas, eene stad van ruim 30000 inwoners, waar sedert de sluiting der bordeelen en de onderdrukking der clandestine prostitutie de venerische ziekten als tot nul zijn gereduceerd.

Dit kan in Nederland ook, zelfs in zijne grootste steden, waar de politie goed georganiseerd is. Deze weet immers nog beter de stille knippen en de geheime plekjes te vinden, dan het publiek.

Ad. 5. Het verbod van verdachte danshuizen en cafés chantants is noodzakelijk. Zij deugen nergens toe, zijn ware kweekplaatsen der prostitutie, de grootouders als 't ware der syphilis.

Ad. 6. Hetzelfde geldt van het uitstellen van pornographische platen en prenten. Daarom worde aan de bestaande wet daarop streng de hand gehouden, of, indien noodig, de wet verscherpt.

Ad. 7. De verpleging van syphilitici in ziekenhuizen worde zoo gemakkelijk mogelijk gemaakt, opdat de lijders niet met hunne kwaal voortloopen en haar verder verspreiden.

Ad. 8. Dit geldt wel het allermeeest van prostituées, die van het nuttige en noodzakelijke der behandeling worden overtuigd.

Ad. 9. Dit — „tenzij het slachtoffer er zich moedwillig aan blootgesteld hebbe” — slaat op de besmetting, opgedaan in de prostitutie. Die lieden zijn zelf oorzaak van de besmetting, zijn er zelf ingelooopen in eene plaats, die zij weten dat gevaarlijk is.

Dit artikel snijdt de besmetting van den kant der prostitutie af, omdat men niets aan de bedreiging van die zijde heeft en om publieke schandalen te voorkomen.

Wie is er, die de onbeschaamdheid zal hebben om, door eene prostituée besmet, deze

aan te geven. Maar gesteld hij geeft aan, waar is het bewijs? De man of vrouw kunnen met meer dan een persoon den aangewezen persoonlijken omgang gehad hebben.

Eene besmette prostituée heeft bezoek gehad van een rijken débauchant. Zij is syphilitisch en dreigt hem met vervolging, indien hij haar niet finantiëel schadeloos stelt. (Chantage).

Ad 10. Hiertoe rekene men: militaire chefs, directeuren van werkinrichtingen, van onderwijs, hoogleraren, in één woord, allen die gesteld zijn over jonge mannen, die in de termen vallen om zich aan prostitutie te kunnen overgeven.

Dit is volgens de meening van Dr. HERMANIDES de manier, waarop de syphilis met vrucht kan bestreden worden, die meer eene verbetering op moreel gebied, dan wel eene krachtige bestrijding der syphilis beoogen.

De meeste dezer denkbeelden strooken volstrekt niet met de zienswijze der overige vier leden van de commissie. Ernstige discussies werden gevoerd, doch het gelukte niet, den heer HERMANIDES iets van zijne stellingen te doen prijs geven, ofschoon de vier bedoelde leden tot de uiterste concessiën gingen. Vooral werd door de drie geneeskundigen van dit viertal met klem betoogd, dat het opheffen van bordeelen geen ander gevolg zal hebben dan bemoeilijking in het opsporen der publieke vrouwen, die aan syphilis lijden, — alsmede, dat de beperking van de persoonlijke vrijheid dezer syphilitischen, door gedwongene geneeskundige behandeling en afzondering, geboden wordt door het openbaar belang. Om dezelfde redenen, waarom men niet schroomt quarantaine maatregelen toe te passen, behoort men ook niet terug te wijken voor de syphilitische vrouwen, die moedwillig hare ziekte wijd en zijd verspreiden. Velen dezer vrouwen zijn volstrekt niet de „willooze voorwerpen”, van welke de heer HERMANIDES spreekt, maar trachten de argeloozen, de half of geheel beschonkenen in hare netten te vangen en moeten daarom onschadelijk gemaakt worden.

Prof. VAN OVERBEEK DE MEIJER, hoewel zeer betreurende, dat er geene kans schijnt om onder de tegenwoordige omstandigheden eene wet te verkrijgen, die eene welberaamde krachtige voorziening tegen venerische ziekten in het algemeen zou geven, resumeert de discussiën in eenige artikelen, die niet meer zijn dan een minimum van eischen uit het oogpunt van gezondheidspolitie.

ART. 1. Iedere vrouw, die zich aan prostitutie overgeeft, wordt als publieke vrouw bij het gemeentebestuur ingeschreven in een daartoe bestemd register.

Eene vrouw wordt geacht zich aan prostitutie over te geven, wanneer zij aan verschillende mannen coïtus aanbiedt of toelaat.

ART. 2. Deze vrouwen zullen op ongeregelde tijdstippen, minstens 2 maal 's weeks worden onderzocht door een geneeskundige van wege het gemeentebestuur daartoe aangesteld.

ART. 3. Wordt eene publieke vrouw bij dat onderzoek door syphilis besmet bevonden, dan stelt de geneeskundige, in het vorige artikel bedoeld, haar met haren toestand in kennis, en is zij op dien grond verplicht zich voor deze ziekte onder geneeskundige behandeling te stellen en zich van prostitutie te onthouden, zoolang die geneeskundige dit noodig oordeelt.

Wordt deze verplichting niet nagekomen, dan kan de burgemeester, gehoord den geneeskundige in het vorige artikel bedoeld, de in overtreding zijnde publieke vrouw doen opnemen in een ziekenhuis of eene andere inrichting, ter afzondering en verpleging, totdat zij niet meer gevaarlijk voor de volksgezondheid wordt geacht.

ART. 4. Het opzettelijk of door schuld verspreiden van syphilitisch gift of het opzettelijk of door schuld doen ontstaan van gevaar van verspreiding van die smetstof wordt gestraft.

ART. 5. De geneeskundige, met het onderzoek belast, is verplicht van iedere overtreding van de bepalingen dezer wet procesverbaal op te maken en dit op te zenden aan de bevoegde macht.

ART. 6. Deze geneeskundige wordt jaarlijks door Burgemeester en Wethouders daartoe aangewezen en beëdigd.

ART. 7. Het samenwonen van publieke vrouwen is verboden.

ART. 8. Het gelegenheid geven aan verschillende mannen en vrouwen tot het bedrijven van ontucht in eene woning of op een erf is verboden.

ART. 9. Het bezoeken van huizen waar, in overtreding van de bepalingen dezer wet, ontucht wordt gedreven, is verboden.

ART. 10. Van gemeentewege wordt gelegenheid gegeven, waar lijders en lijderessen aan syphilis kosteloos kunnen worden verpleegd en behandeld.

ART. 11. Onverminderd de bepalingen van het wetboek van strafrecht, wordt elke overtreding dezer wet gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste of geldboete van ten hoogste f . . .

ART. 12. Met het opsporen van de overtredingen dezer wet zijn behalve de, bij Art. 11 van het wetboek van strafvordering, aangewezen personen en den door het gemeentebestuur benoemde geneeskundige, belast de maréchaussée en alle ambtenaren van de Rijks- en gemeente-politie.

De vermelde ambtenaren hebben ten allen tijde vrijen toegang tot alle lokaliteiten, waar in strijd met deze wet gehandeld wordt.

Is de localiteit tevens eene woning of alleen door eene woning toegankelijk, dan treden zij deze tegen den wil van den bewoner niet binnen, dan op schriftelijken last van den burgemeester.

ART. 13. Deze wet treedt in werking op

Met artikel 10 vereenigen zich alle leden der commissie. De overige artikels worden door alle leden aangenomen behalve door Dr. HERMANIDES.

Dr. Post wenscht in art. 3 verplichte verpleging in een ziekenhuis voorgeschreven te zien.

TOELICHTING:

Ad. 1. Is de publieke vrouw ingeschreven, dan is zij als zoodanig bij de politie bekend en heeft zij zich te onderwerpen aan de bepalingen dezer wet.

Dat de visitatie in strijd zou zijn met art. 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt niet beaamd door de meerderheid der commissie. Het recht van vrijheid is onderworpen aan het publiek belang. Moet nu de prostituée niet een deel harer vrijheid ten offer brengen aan dat publieke belang, hetgeen hooger staat dan het individueele belang?

De Zondagswet en zoo vele andere wetten zijn in strijd met de vrijheid. Het onderzoek is daarenboven niet kwetsend voor de eer der prostituée en geschiedt ook in haar belang. De vrouw kan vrijwillig over coïtus beschikken; daarvoor kan zij nooit gestraft worden. Maar wil de vrouw op onzedelijke wijze over coïtus beschikken, — weet men, dat zij aan syphilis lijdt en toch voortgaat met verschillende mannen geslachtsgemeenschap te hebben, of deze aan te bieden, — dan behoort de Staat voorzorgen te nemen.

Ad. 3. Eene aan syphilis lijdende vrouw moet zich van prostitutie onthouden en zich onder geneeskundige behandeling stellen. Doet zij dit niet, dan moet de bevoegde autoriteit de macht hebben om zoodanige vrouw, ter afzondering en verpleging, in eene ziekeninrichting te doen opnemen, om haar op deze wijze onschadelijk te maken.

De adjunct-inspecteur Dr. Post wenscht dit artikel te verscherpen, en acht verplichte verpleging en behandeling van iedere door syphilis besmette prostituée noodzakelijk. Aan zoodanige vrouw moet iedere gelegenheid benomen worden om anderen te besmetten.

Ad 4. Door deze bepaling worden zoowel mannen als vrouwen getroffen.

Ad 5 en 6. Geene toelichting.

Ad 7. Dit artikel bedoelt de opheffing der bordeelen.

Er werd gesproken over het stelsel om publieke huizen buiten de bebouwde kom eener gemeente te plaatsen en ze te signaleeren als behorende beschouwd te worden als gevaarlijke inrichtingen. Voorts werd ook overwogen, dat het concentreren der publieke vrouwen de gemakkelijkste weg was om syphilis te constateeren en te beteugelen.

Na breedvoerige besprekingen vereenigde de commissie zich echter met dit artikel. Bij

eene goed ingerichte politie kunnen de in eigene of gehuurde woning vertoevende publieke vrouw en ook de clandestine prostituées spoedig bekend zijn.

Ad. 8. Dit artikel beoogt de uitroeiing der rendez-vous-huizen.

Ad. 9. Door dit artikel worden zoowel mannen als vrouwen getroffen.

Ad. 10. Kostelooze behandeling is noodzakelijk. Men moet het die lijders en lijderessen zoo gemakkelijk mogelijk maken om genezing te zoeken.

Ad. 11. Iedere overtreding van ééne der voorgestelde bepalingen is gewichtig genoeg om daartegen gevangenisstraf of geldboete te bedreigen.

Ad 12. Deze bepaling is overgenomen uit de drankwet, waarmede de voorgestelde wet veel overeenkomst heeft.

Ad 13. Als overgangsbepaling kan dit artikel ook dienst doen.

Na de voorloopige vaststelling van dit ontwerp van wet heeft het lid der Commissie, Dr. DE VOOGT, de inleidende beschouwingen, het ontwerp en de toelichting daarvan zorgvuldig in schrift gesteld en een en ander nader aan de gezette overweging van de overige leden der Commissie onderworpen.

Na rondzending is het bovenstaande definitief vastgesteld.

De Heeren Baron VAN ITTERSUM, DE VOOGT en VAN OVERBEEK DE MEIJER vereenigen zich geheel met het ontwerp en zijne toelichting.

De Heer POST doet zulks eveneens, behalve wat betreft het 3^e artikel, dat z. i. niet ver genoeg gaat, en verplichte verpleging van syphilitische publieke vrouwen in een ziekenhuis behoorde voor te schrijven.

De Heer HERMANIDES kan zich met het door de meerderheid der Commissie vastgestelde ontwerp van wet niet vereenigen.

De Heer VAN OVERBEEK DE MEIJER meent bij de eindstemming den wensch niet te mogen terughouden, dat de Regeering en de Volksvertegenwoordiging verder mogen willen gaan dan dit minimum van eischen, met name de artikelen van het wetsontwerp toepasselijk mogen verklaren op de venerische ziekten in het algemeen, en niet alleen op de syphilis.

Aldus vastgesteld 3 Februari 1889.

Dr. S. R. HERMANIDES.

Mr. F. A. R. A. Baron VAN ITTERSUM.

Prof. Dr. G. VAN OVERBEEK DE MEIJER.

Dr. A. E. POST.

Dr. J. G. DE VOOGT.

1888

